

כל כתבי פרק ששה עשר שבת

קבא.

עין משפט נר מצוה

סא א מיי פ"א מהלכות
מקואות הלכה ו' פ"ג
מהלכות שבת עשירי הלכה
ב ו' פ"ג מהלכות אסורי
ביאה הלכה ו' מקמ עשירי קמ
טושיע אר"ח סומן מקמ
ספיק מ ופי' הריב ספיק א
יב וטושיע י"ד סומן קא
ספיק ג וסומן ספא ספיק ה
בנתיק פ"ב דשבות דף
לכז ומכא"ש נהגלות
מקואות ל' ג'
ע ב מיי פ"ו מהלכות שבת
הלכה ד ופי"ג הלכה ז'
סמנ לאוין סה טושיע אר"ח
סמנ שלג ספיק ה'
עא ג מיי פ"ב עס סמנ
סה טושיע עס ספיק
טו

עב ד ה מיי פ"ב עס
ופכ"ד ה"ל"א ופי"ו
מחל' מכללות אסורי הל' כו
כח ופי"ג מהלכות אכל הלכה
יב סמנ ג ופי"ג ואלוין קמ
טושיע עס ספיק כה וסומן
סמנ טושיע י"ד סומן שג
ספיק ח כהניס':
עג ו מיי פ"ב מהלכות
שבת הלכה ד סמנ לאוין
סה טושיע אר"ח סומן רעו
ספיק ה וסומן עס ספיק כג
כהניס':

רבינו הגאון

ר' יוסי אומר טבילה בזמנה
מצוה, ואחרי מצוה זו
לדעה לצמדת ערור בפני
השם וטביל ברלא מיכס,
ורבנן סברי טבילה בזמנה
לא מצוה הלכך לאהרירי.
ואקשינן איני ד' יוסי סבר
טבילה בזמנה מצוה, והתנן
בעל קרי טובל כל היום
כולו, ר' יוסי אומר מן
המנחה ולמעלה אינו צריך
לטבול, ואוקימנא סבדצלי.
ואמרינן א צלי ליה מנחה
קמרי דלחיו קרי, מ"ט
דרבנן דמחייב ליה למיטבול
ביומא, ליתעבכ עד לאורחא
ולטבול, ומסקינן משום
דסברי רבנן אציג צלי ליה
טבילה בזמנה מצוה, ור'
יוסי סבר טבילה בזמנה לאו
מצוה היא, האי ר' יוסי בר'
יהודה דגרסינן בנדה פרק
המפלת בענין טוהרי, ר' יוסי
בר' אומר דיהי לטבול
באחרונה דקסבר טבילה
בזמנה לאו מצוה היא, וזה
רבי יוסי דחיה אומר שם
כתוב על בשור, אימאנא
בגמרא דשבעת ימים יומא
לו דבטבילה בזמנה מצוה
פליגי, ונתבררה בסוף יום
היודיה היא, ואיכא אחריתי
התם לו' יוסי דאמר כל
היום כולו כשר לטבילה,
דאלמא סבר טבילה בזמנה
מצוה היא, אי' אמר
ואין אומרם לו כבה, וגם
אין מוניעין אותו מלכבות,
אבל קטן העושה לדעת
[אביין] אין מניחין אותו
לכבות.

א) פל"ג מילה אמת.
ב) לפעט בגמ' ליח לך
אוקימנא אולי סומנו לטויה
דיומא דף פ"ח ע"ש.

הבי גרסי' ר' יוסי אומר מן המנחה ולמעלה אינו צריך לטבול.
וכן גירסת רש"י ור"ת אבל לא גרסי' אינו יכול לטבול לפני
מאן דקסבר טבילה בזמנה לאו מצוה * שרי לטבול כדמשמע בסוף
מסכת יומא (דף ק"ו ע"ב): דפריך לרז דאמר תפלת נעילה פוטרת של
ערצית משום דקסבר דתפלת נעילה
זלילה והתניא אור יהו"כ כו' נעילה
מתפלל שבע ומתודה ערצית כו'
ומשני תנאי היא דתניא כל חייבי
טבילות טבילתן זיוס גדה ויולדת
טובלין זלילה בעל קרי טובל והולך
עד המנחה דקסבר תפלת נעילה
זלילה וטבילה בזמנה לאו מצוה ר'
יוסי אומר כל היום כולו טובל
תפלת נעילה זיוס אלמא אע"ג
דתי"ק סבר לטבילה בזמנה לאו מצוה
אפ"ה קמני כל חייבי טבילות וטבילתן
זיוס אפילו טמא מת וטמא שרץ שאין
צריכין טבילה לתפלה יוכלין לטבול
והא דפירש בקונטרס דר' יוסי כרז
דאמר תפלת נעילה זלילה לא דק
דשגלי יומא (דף פ"ח). פריך מהך
דרייתא דר' יוסי אדר"י דהכא קאמר
מן המנחה ולמעלה א"ל לטבול
וכהיא קאמר כל היום ומשני דהכא
איידי דזללי ככר תפלת נעילה והתם
זללא זלי וזכולו רבי יוסי דלא כרז:
רבי יוסי בר' יהודה היא. וא"ת

א"כ זשילי יומא (דף פ"ח).
מנא ליה לרז דההוא תי"ק דברייתא
קמייתא דקאמר זעל קרי טובל עד
המנחה אחי כוונתיה דתפלת נעילה
זלילה דילמא איידי דזללי וטבילה
בזמנה לאו מצוה ור' יוסי סבר מצוה
ותנא קמא דהכא הוא ר' יוסי דהתם
יש לומר דקסבר דר' יוסי דהכא
והתם מסתמא חד מנא הוא תורויהו
רבי יוסי צרבי יהודה דאיידי דטבילת
זעל קרי ציו"כ וא"כ קשיא ר' יוסי צר'
יהודה דר' יוסי צר' יהודה ער"כ אית
לן לטויה יוס' ר' זללי והא דלא זלי:
אין אומרם לו כבה. אפי' באיסור
דרבנן אמירה לנכרי שבות
כדאמרין לקמן בפרק שואל (דף ק"ג).
לא יאמר אדם לחצירו שטור לי
פועלים כו' דמוקי לה בחצרו נכרי
וכן מוכח בפרק הדר (דף ט"ו): גבי
נייתי חמיני מגו צימא:

אלא מהא ליכא למשמע מינה ת"ר מעשה
ונפלה דליקה בחצירו של יוסף בן סימאי
בשיחין ובאו אנשי גיסטרא של ציפורי
לכבות מפני שאפטרופוס של מלך היה
ולא הניחן מפני כבוד השבת ונעשה לו
גם וירדו גשמים וכיבו לערב שיגר לכל
אחד מהן שתי סלעין ולאפרכום שבהן
חמישים וכששמעו חכמים בדבר אמרו לא
היה צריך לכך שהרי שנינו נכרי שבא
לכבות אין אומרם לו כבה ואל תכבה:
אבל יקטן שבא לכבות אין שומעין לו מפני
ששבותו עליהן: שמעת מינה * קטן אוכל
נבלות ב"ד מצווין עליו להפרישו אומר רבי
יוחנן * בקטן העושה לדעת אביו דכוותה
גבי נכרי דקא עביד לדעתיה דישאל מי
שרי נכרי לדעתיה דנפשיה עביד:

מתני' יבופין קערה על גבי הנר בשביל
שלא תאחז בקורה ועל צואה של קטן ועל
עקרב שלא תישך * א"ר יהודה מעשה בא
לפני רבן יוחנן בן זכאי בערב ואמר חוששני
לו מחטאת: **גמ'** רב יהודה ורב ירמיה בר
אבא ורב חנן בר רבא איקלעו לבי אבין דמן
נשיקיא לרבן יהודה ורב ירמיה בר אבא
איייתו

עליה או כר"ש וכשצריך לאחוז בכיזי כגון לעשות פתמין דצאסורא
דרבנן מוכח בפרק חרש (בימות ק"ד). דאין צ"ד מלווין להפרישו
ונראה דמיידי זקטן שלא הגיע לחינוך דצהגיע לחינוך כיון שחייב
לחכו כ"ש דלריך להפרישו שלא יעשה עצירה וכל הנהו דפריך
ציבנות הוה מצי לטויה כשהגיע לחינוך אלא דיעשה ליה לאוקמי בכל
עיניו והא דבעי לאיתויי התם דאין צ"ד מלווין להפרישו מדקמני
תינוק יונק והולך וקמני וצגדול אסור משמע דוקא גדול אבל קטן
אפ"ה צהגיע לחינוך שרי התם ע"כ גדול לאו דוקא צר עוונשין דהא
במסכתא מפרש שטמא משום דקסמ תינוק מניחן הוא אלא חלב
והאי טעמא לא שייך אלא בצנן שמים או שלג שמים:

עליה או כר"ש וכשצריך לאחוז בכיזי כגון לעשות פתמין דצאסורא
דרבנן מוכח בפרק חרש (בימות ק"ד). דאין צ"ד מלווין להפרישו
ונראה דמיידי זקטן שלא הגיע לחינוך דצהגיע לחינוך כיון שחייב
לחכו כ"ש דלריך להפרישו שלא יעשה עצירה וכל הנהו דפריך
ציבנות הוה מצי לטויה כשהגיע לחינוך אלא דיעשה ליה לאוקמי בכל
עיניו והא דבעי לאיתויי התם דאין צ"ד מלווין להפרישו מדקמני
תינוק יונק והולך וקמני וצגדול אסור משמע דוקא גדול אבל קטן
אפ"ה צהגיע לחינוך שרי התם ע"כ גדול לאו דוקא צר עוונשין דהא
במסכתא מפרש שטמא משום דקסמ תינוק מניחן הוא אלא חלב
והאי טעמא לא שייך אלא בצנן שמים או שלג שמים:

אלא מהא ליכא למשמע מינה.
מ"מ ק"ל כר' אמר וציושלמי
אמר עשה ר' אמר מעשה כו':
שמע מינה קמן אוכל נבלות בית
דיון מצווין עליו להפרישו.
א"ל דמוקי מתניתין כרבי יהודה דאמר
מלאכה שאינה צריכה לגופה חייב

עליה או כר"ש וכשצריך לאחוז בכיזי כגון לעשות פתמין דצאסורא
דרבנן מוכח בפרק חרש (בימות ק"ד). דאין צ"ד מלווין להפרישו
ונראה דמיידי זקטן שלא הגיע לחינוך דצהגיע לחינוך כיון שחייב
לחכו כ"ש דלריך להפרישו שלא יעשה עצירה וכל הנהו דפריך
ציבנות הוה מצי לטויה כשהגיע לחינוך אלא דיעשה ליה לאוקמי בכל
עיניו והא דבעי לאיתויי התם דאין צ"ד מלווין להפרישו מדקמני
תינוק יונק והולך וקמני וצגדול אסור משמע דוקא גדול אבל קטן
אפ"ה צהגיע לחינוך שרי התם ע"כ גדול לאו דוקא צר עוונשין דהא
במסכתא מפרש שטמא משום דקסמ תינוק מניחן הוא אלא חלב
והאי טעמא לא שייך אלא בצנן שמים או שלג שמים:

עליה או כר"ש וכשצריך לאחוז בכיזי כגון לעשות פתמין דצאסורא
דרבנן מוכח בפרק חרש (בימות ק"ד). דאין צ"ד מלווין להפרישו
ונראה דמיידי זקטן שלא הגיע לחינוך דצהגיע לחינוך כיון שחייב
לחכו כ"ש דלריך להפרישו שלא יעשה עצירה וכל הנהו דפריך
ציבנות הוה מצי לטויה כשהגיע לחינוך אלא דיעשה ליה לאוקמי בכל
עיניו והא דבעי לאיתויי התם דאין צ"ד מלווין להפרישו מדקמני
תינוק יונק והולך וקמני וצגדול אסור משמע דוקא גדול אבל קטן
אפ"ה צהגיע לחינוך שרי התם ע"כ גדול לאו דוקא צר עוונשין דהא
במסכתא מפרש שטמא משום דקסמ תינוק מניחן הוא אלא חלב
והאי טעמא לא שייך אלא בצנן שמים או שלג שמים:

עליה או כר"ש וכשצריך לאחוז בכיזי כגון לעשות פתמין דצאסורא
דרבנן מוכח בפרק חרש (בימות ק"ד). דאין צ"ד מלווין להפרישו
ונראה דמיידי זקטן שלא הגיע לחינוך דצהגיע לחינוך כיון שחייב
לחכו כ"ש דלריך להפרישו שלא יעשה עצירה וכל הנהו דפריך
ציבנות הוה מצי לטויה כשהגיע לחינוך אלא דיעשה ליה לאוקמי בכל
עיניו והא דבעי לאיתויי התם דאין צ"ד מלווין להפרישו מדקמני
תינוק יונק והולך וקמני וצגדול אסור משמע דוקא גדול אבל קטן
אפ"ה צהגיע לחינוך שרי התם ע"כ גדול לאו דוקא צר עוונשין דהא
במסכתא מפרש שטמא משום דקסמ תינוק מניחן הוא אלא חלב
והאי טעמא לא שייך אלא בצנן שמים או שלג שמים:

עליה או כר"ש וכשצריך לאחוז בכיזי כגון לעשות פתמין דצאסורא
דרבנן מוכח בפרק חרש (בימות ק"ד). דאין צ"ד מלווין להפרישו
ונראה דמיידי זקטן שלא הגיע לחינוך דצהגיע לחינוך כיון שחייב
לחכו כ"ש דלריך להפרישו שלא יעשה עצירה וכל הנהו דפריך
ציבנות הוה מצי לטויה כשהגיע לחינוך אלא דיעשה ליה לאוקמי בכל
עיניו והא דבעי לאיתויי התם דאין צ"ד מלווין להפרישו מדקמני
תינוק יונק והולך וקמני וצגדול אסור משמע דוקא גדול אבל קטן
אפ"ה צהגיע לחינוך שרי התם ע"כ גדול לאו דוקא צר עוונשין דהא
במסכתא מפרש שטמא משום דקסמ תינוק מניחן הוא אלא חלב
והאי טעמא לא שייך אלא בצנן שמים או שלג שמים:

עליה או כר"ש וכשצריך לאחוז בכיזי כגון לעשות פתמין דצאסורא
דרבנן מוכח בפרק חרש (בימות ק"ד). דאין צ"ד מלווין להפרישו
ונראה דמיידי זקטן שלא הגיע לחינוך דצהגיע לחינוך כיון שחייב
לחכו כ"ש דלריך להפרישו שלא יעשה עצירה וכל הנהו דפריך
ציבנות הוה מצי לטויה כשהגיע לחינוך אלא דיעשה ליה לאוקמי בכל
עיניו והא דבעי לאיתויי התם דאין צ"ד מלווין להפרישו מדקמני
תינוק יונק והולך וקמני וצגדול אסור משמע דוקא גדול אבל קטן
אפ"ה צהגיע לחינוך שרי התם ע"כ גדול לאו דוקא צר עוונשין דהא
במסכתא מפרש שטמא משום דקסמ תינוק מניחן הוא אלא חלב
והאי טעמא לא שייך אלא בצנן שמים או שלג שמים:

טבילה בזמנה מצוה. דכתיב והיה לפנות ערב ירחץ במים (דברים
כו): **לאו מצוה.** ואי לא משכח גמי האידנא לישתמי עד למחר.
ולמ"ד לאו מצוה קרא עלה טובה קמ"ל כדי שיעריב שמשו זיוס
לאחר טבילה שאם ימתין לטבול עד הלילה לא יהא לו הערב שמש
עד ליל המחרת: **הוצ והוצה כו'.**
ברייתא זו אלל יוה"כ שניה בתוספתא
דיומא (פ"ד): **הוצ והוצה והמאורע**
וזעל נדה וטמא מה טובלין זיוס.
משאלי המזרח זיוס שזיעי שלהס.
וטעמא (ה) ב"פ"ב דמגילה (דף כ"ב) מקרא
דזיוס השזיעי (מ) מקטא שזיעי ספירה
ואס חל שזיעי שלהס זיוה"כ טובלין
כדרכן לאכול תרומה לערב: **נדה**
ויולדת. טובלות כדרכן זלילי יוה"כ
אס חל שזיעי שלהס זעבר זיוה"כ
שאינה יכולה לטבול זיוס ז' דכתיב
כה"ז תהיה צנדתה צהייתה מהא כל
ז' (פסחים דף ק"ג): **זעל קרי.** שצריך
טבילה לדברי תורה מדברי סופרים
ואפי' אין אוכל טהרות (ט) לזו זיוס:
טובל כל היום כולו. ואע"פ שראה
קרי מן המנחה ולמעלה לאחר
שהתפלל תפלת נעילה שחרי הוא
יכול להמתין עד שמתקן ויטבול
לתפלת ערצית אפ"ה טובל זיו"כ
מצדוד יוס אע"פ שאסור צריחלת
הרשות לטבילה בזמנה מצוה: ר'
יוסי אומר מן המנחה ולמעלה. אס
ראה קרי לאחר שהתפלל תפלת מנחה
שחרי הוא יכול להמתין עד שמתקן
ויטבול ויתפלל תפלת ערצית. ותפלת
נעילה נמי ק"ל שיכול להתפלל זלילה
כרז דאמר (יומא דף ק"ב). תפלת נעילה
פוטרת של ערצית: **אין לריך לטבול.**
זיוס משום זמן טבילה דלאו מצוה
לזבילה בזמנה: דייח לטבילה שפא
באחרונה. במסכת נדה בפרק
המפלת (ג) גבי אשה שינאה מלאה וזאה
ריקתה ואינה יודעת מתי ילדה
דלנכרינן ל' ג' טבילות לספק ד'
טבילות שעליה טבילות זכר לו' או
טבילות נקבה לשזועיים וזלילה או
שמה יולדת זכר צוזו וצריכה אף
טבילות זזה זיוס שזענה לספורים
שלה או יולדת נקבה צוזו היתה
ומשום דלא ידעינן מתי ילדה ואימתי
מתי זמן טבילה דידע מנכרינן לה
טבילה כל לילה וכל יום שיש לספוקי
זמן טבילתה ופליג ר' יוסי צרבי
יהודה עלה ואמר דייח לטבילה שמהא
באחרונה לסוף ספורים של נקבה
דהיינו לסוף שלג שזועים שאם ילדה
נקבה צוזו טמאה שזועיים לזידתה
ז' נקיים צשגדה היזבה ולא אמרינן

עליה או כר"ש וכשצריך לאחוז בכיזי כגון לעשות פתמין דצאסורא
דרבנן מוכח בפרק חרש (בימות ק"ד). דאין צ"ד מלווין להפרישו
ונראה דמיידי זקטן שלא הגיע לחינוך דצהגיע לחינוך כיון שחייב
לחכו כ"ש דלריך להפרישו שלא יעשה עצירה וכל הנהו דפריך
ציבנות הוה מצי לטויה כשהגיע לחינוך אלא דיעשה ליה לאוקמי בכל
עיניו והא דבעי לאיתויי התם דאין צ"ד מלווין להפרישו מדקמני
תינוק יונק והולך וקמני וצגדול אסור משמע דוקא גדול אבל קטן
אפ"ה צהגיע לחינוך שרי התם ע"כ גדול לאו דוקא צר עוונשין דהא
במסכתא מפרש שטמא משום דקסמ תינוק מניחן הוא אלא חלב
והאי טעמא לא שייך אלא בצנן שמים או שלג שמים:

עליה או כר"ש וכשצריך לאחוז בכיזי כגון לעשות פתמין דצאסורא
דרבנן מוכח בפרק חרש (בימות ק"ד). דאין צ"ד מלווין להפרישו
ונראה דמיידי זקטן שלא הגיע לחינוך דצהגיע לחינוך כיון שחייב
לחכו כ"ש דלריך להפרישו שלא יעשה עצירה וכל הנהו דפריך
ציבנות הוה מצי לטויה כשהגיע לחינוך אלא דיעשה ליה לאוקמי בכל
עיניו והא דבעי לאיתויי התם דאין צ"ד מלווין להפרישו מדקמני
תינוק יונק והולך וקמני וצגדול אסור משמע דוקא גדול אבל קטן
אפ"ה צהגיע לחינוך שרי התם ע"כ גדול לאו דוקא צר עוונשין דהא
במסכתא מפרש שטמא משום דקסמ תינוק מניחן הוא אלא חלב
והאי טעמא לא שייך אלא בצנן שמים או שלג שמים:

עליה או כר"ש וכשצריך לאחוז בכיזי כגון לעשות פתמין דצאסורא
דרבנן מוכח בפרק חרש (בימות ק"ד). דאין צ"ד מלווין להפרישו
ונראה דמיידי זקטן שלא הגיע לחינוך דצהגיע לחינוך כיון שחייב
לחכו כ"ש דלריך להפרישו שלא יעשה עצירה וכל הנהו דפריך
ציבנות הוה מצי לטויה כשהגיע לחינוך אלא דיעשה ליה לאוקמי בכל
עיניו והא דבעי לאיתויי התם דאין צ"ד מלווין להפרישו מדקמני
תינוק יונק והולך וקמני וצגדול אסור משמע דוקא גדול אבל קטן
אפ"ה צהגיע לחינוך שרי התם ע"כ גדול לאו דוקא צר עוונשין דהא
במסכתא מפרש שטמא משום דקסמ תינוק מניחן הוא אלא חלב
והאי טעמא לא שייך אלא בצנן שמים או שלג שמים:

עליה או כר"ש וכשצריך לאחוז בכיזי כגון לעשות פתמין דצאסורא
דרבנן מוכח בפרק חרש (בימות ק"ד). דאין צ"ד מלווין להפרישו
ונראה דמיידי זקטן שלא הגיע לחינוך דצהגיע לחינוך כיון שחייב
לחכו כ"ש דלריך להפרישו שלא יעשה עצירה וכל הנהו דפריך
ציבנות הוה מצי לטויה כשהגיע לחינוך אלא דיעשה ליה לאוקמי בכל
עיניו והא דבעי לאיתויי התם דאין צ"ד מלווין להפרישו מדקמני
תינוק יונק והולך וקמני וצגדול אסור משמע דוקא גדול אבל קטן
אפ"ה צהגיע לחינוך שרי התם ע"כ גדול לאו דוקא צר עוונשין דהא
במסכתא מפרש שטמא משום דקסמ תינוק מניחן הוא אלא חלב
והאי טעמא לא שייך אלא בצנן שמים או שלג שמים:

עליה או כר"ש וכשצריך לאחוז בכיזי כגון לעשות פתמין דצאסורא
דרבנן מוכח בפרק חרש (בימות ק"ד). דאין צ"ד מלווין להפרישו
ונראה דמיידי זקטן שלא הגיע לחינוך דצהגיע לחינוך כיון שחייב
לחכו כ"ש דלריך להפרישו שלא יעשה עצירה וכל הנהו דפריך
ציבנות הוה מצי לטויה כשהגיע לחינוך אלא דיעשה ליה לאוקמי בכל
עיניו והא דבעי לאיתויי התם דאין צ"ד מלווין להפרישו מדקמני
תינוק יונק והולך וקמני וצגדול אסור משמע דוקא גדול אבל קטן
אפ"ה צהגיע לחינוך שרי התם ע"כ גדול לאו דוקא צר עוונשין דהא
במסכתא מפרש שטמא משום דקסמ תינוק מניחן הוא אלא חלב
והאי טעמא לא שייך אלא בצנן שמים או שלג שמים:

עליה או כר"ש וכשצריך לאחוז בכיזי כגון לעשות פתמין דצאסורא
דרבנן מוכח בפרק חרש (בימות ק"ד). דאין צ"ד מלווין להפרישו
ונראה דמיידי זקטן שלא הגיע לחינוך דצהגיע לחינוך כיון שחייב
לחכו כ"ש דלריך להפרישו שלא יעשה עצירה וכל הנהו דפריך
ציבנות הוה מצי לטויה כשהגיע לחינוך אלא דיעשה ליה לאוקמי בכל
עיניו והא דבעי לאיתויי התם דאין צ"ד מלווין להפרישו מדקמני
תינוק יונק והולך וקמני וצגדול אסור משמע דוקא גדול אבל קטן
אפ"ה צהגיע לחינוך שרי התם ע"כ גדול לאו דוקא צר עוונשין דהא
במסכתא מפרש שטמא משום דקסמ תינוק מניחן הוא אלא חלב
והאי טעמא לא שייך אלא בצנן שמים או שלג שמים:

עליה או כר"ש וכשצריך לאחוז בכיזי כגון לעשות פתמין דצאסורא
דרבנן מוכח בפרק חרש (בימות ק"ד). דאין צ"ד מלווין להפרישו
ונראה דמיידי זקטן שלא הגיע לחינוך דצהגיע לחינוך כיון שחייב
לחכו כ"ש דלריך להפרישו שלא יעשה עצירה וכל הנהו דפריך
ציבנות הוה מצי לטויה כשהגיע לחינוך אלא דיעשה ליה לאוקמי בכל
עיניו והא דבעי לאיתויי התם דאין צ"ד מלווין להפרישו מדקמני
תינוק יונק והולך וקמני וצגדול אסור משמע דוקא גדול אבל קטן
אפ"ה צהגיע לחינוך שרי התם ע"כ גדול לאו דוקא צר עוונשין דהא
במסכתא מפרש שטמא משום דקסמ תינוק מניחן הוא אלא חלב
והאי טעמא לא שייך אלא בצנן שמים או שלג שמים:

עליה או כר"ש וכשצריך לאחוז בכיזי כגון לעשות פתמין דצאסורא
דרבנן מוכח בפרק חרש (בימות ק"ד). דאין צ"ד מלווין להפרישו
ונראה דמיידי זקטן שלא הגיע לחינוך דצהגיע לחינוך כיון שחייב
לחכו כ"ש דלריך להפרישו שלא יעשה עצירה וכל הנהו דפריך
ציבנות הוה מצי לטויה כשהגיע לחינוך אלא דיעשה ליה לאוקמי בכל
עיניו והא דבעי לאיתויי התם דאין צ"ד מלווין להפרישו מדקמני
תינוק יונק והולך וקמני וצגדול אסור משמע דוקא גדול אבל קטן
אפ"ה צהגיע לחינוך שרי התם ע"כ גדול לאו דוקא צר עוונשין דהא
במסכתא מפרש שטמא משום דקסמ תינוק מניחן הוא אלא חלב
והאי טעמא לא שייך אלא בצנן שמים או שלג שמים:

עליה או כר"ש וכשצריך לאחוז בכיזי כגון לעשות פתמין דצאסורא
דרבנן מוכח בפרק חרש (בימות ק"ד). דאין צ"ד מלווין להפרישו
ונראה דמיידי זקטן שלא הגיע לחינוך דצהגיע לחינוך כיון שחייב
לחכו כ"ש דלריך להפרישו שלא יעשה עצירה וכל הנהו דפריך
ציבנות הוה מצי לטויה כשהגיע לחינוך אלא דיעשה ליה לאוקמי בכל
עיניו והא דבעי לאיתויי התם דאין צ"ד מלווין להפרישו מדקמני
תינוק יונק והולך וקמני וצגדול אסור משמע דוקא גדול אבל קטן
אפ"ה צהגיע לחינוך שרי התם ע"כ גדול לאו דוקא צר עוונשין דהא
במסכתא מפרש שטמא משום דקסמ תינוק מניחן הוא אלא חלב
והאי טעמא לא שייך אלא בצנן שמים או שלג שמים:

עליה או כר"ש וכשצריך לאחוז בכיזי כגון לעשות פתמין דצאסורא
דרבנן מוכח בפרק חרש (בימות ק"ד). דאין צ"ד מלווין להפרישו
ונראה דמיידי זקטן שלא הגיע לחינוך דצהגיע לחינוך כיון שחייב
לחכו כ"ש דלריך להפרישו שלא יעשה עצירה וכל הנהו דפריך
ציבנות הוה מצי לטויה כשהגיע לחינוך אלא דיעשה ליה לאוקמי בכל
עיניו והא דבעי לאיתויי התם דאין צ"ד מלווין להפרישו מדקמני
תינוק יונק והולך וקמני וצגדול אסור משמע דוקא גדול אבל קטן
אפ"ה צהגיע לחינוך שרי התם ע"כ גדול לאו דוקא צר עוונשין דהא
במסכתא מפרש שטמא משום דקסמ תינוק מניחן הוא אלא חלב
והאי טעמא לא שייך אלא בצנן שמים או שלג שמים:

עליה או כר"ש וכשצריך לאחוז בכיזי כגון לעשות פתמין דצאסורא
דרבנן מוכח בפרק חרש (בימות ק"ד). דאין צ"ד מלווין להפרישו
ונראה דמיידי זקטן שלא הגיע לחינוך דצהגיע לחינוך כיון שחייב
לחכו כ"ש דלריך להפרישו שלא יעשה עצירה וכל הנהו דפריך
ציבנות הוה מצי לטויה כשהגיע לחינוך אלא דיעשה ליה לאוקמי בכל
עיניו והא דבעי לאיתויי התם דאין צ"ד מלווין להפרישו מדקמני
תינוק יונק והולך וקמני וצגדול אסור משמע דוקא גדול אבל קטן
אפ"ה צהגיע לחינוך שרי התם ע"כ גדול לאו דוקא צר עוונשין דהא
במסכתא מפרש שטמא משום דקסמ תינוק מניחן הוא אלא חלב
והאי טעמא לא שייך אלא בצנן שמים או שלג שמים:

א) פסחים ז' יומא ו' פ"ח.
ע"ש ונתפלת יומא פ"ד
ע"ש (ט) זליל וכל וריא
בימא (ס"א). ז' נדה טו. ודף
ז' יומא פ"ח. ד' גמיות ק"ד.
ח) כמיות ע"ג. (י) זכרות כה.
טו"ז. (י) ומוס' פ"ד.
ח) גימות ק"ד. ניה מו:
גימין (ס"א). ט) זליל מ"ג. ק"ה.
י) זלמן קמ"ה. (כ) זכרות
יע"ה. ז' ויקרא טו"ג. (ט) זרף
טו"ז. ז' וזן פירש רי"ן
ותקשי לר' יוחנן וכו' וכו'
הפיר הכי צבור אר"ח
שגמ דבמסכתא דין אית
כההוא טעמא דמפתח
פ"ח ור' יוחנן ספיקו מפתח
ליה ועי' צ"מ סוף הלכות
מלאכה אסורות הלכה כו.

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה הוצ והוצה
והמאורע וכו' וטעמא מפרש
כ"פ"ב דמגילה: (ב) ד"ה זעל
קרי וכו' אוכל טהרות ספ"ד
ותיעל זיוס זיוס נמחק:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה אין אומרם לו
ובו אברהם נכרי ששום
שבות. עי' ע"ז דף ק"ו ע"א
כרזי ד"ה נבי דלרביע:
תום' ד"ה ח"ג וכו' שרי
לטבול ברשעטע ע"ל דף
ק"א ע"א תוס' ד"ה לא ס"ד:

מוסף רש"י

טבילתן זיוס. דליף
מחמתו זיוס השזיעי ומתן
מניס וגו' (יומא ג'). נדה
ויולדת טבילתן זלילה.
נדה דכתיב שבעת ימים תהיה
צנדתה, כל שזענה יולדת
כימי נדת דוחה טמא (ס"ח).
בדליקה התירו. למתן
שאלס כהול על ממונו לא
שרית ליה אמי לכחוי צדכות
(ס"ג). בקטן העושה עביד.
אמרי. שהמיקן זעמא כחוי
ורואש שגמ לו כקך ואבוי
עומד עליו. דהוה כחילי הוה
מלויה לעשות (בבבות פ"ד).
לדעתיה דנפשיה עביד.
אפילו כלה ידעת דיעל
העו"מ המתין להנאמ'
שודע שיטול שכר (ס"ח).
בערב. מלויה (קטן ס"ח).

מוסף תוספות

א. וא"ת והא לר' שמעון
מלאכה שאינה צריכה
לגופה היא וליכא אלא
אסורא דרבנן. כשי"א.

רב נסים גאון

היה ר' יוסי בר'
יהודה היה תנאי ר'
יוסי בר' יהודה אומר
דיח לטבילה באחרונה.
משכחת לה במס' נדה
בפרק המפלת. שמעת מינה
קטן אוכל נבלות בית
דין מצווין עליו להפרישו.
מאי שדללין וטרינן בהא
מילתא איתא במסכת יבמות
בפרק חרש שנשא ופיקח.